

EINO TAMBERG:

Cyrano on esimene meestegelane, kellesse olen armunud

Uusaasta olevat tinglik piir katkematus ajavoolus. Ometi kogeme ikka ja jälle, et suured ja sisukad, pidulikud ja publikuküllad jõulu- ja aastavahetusekontserdid nagu lõpetaksid midagi otsustavalt, vähemalt kohalikus ja muidu aktiivses muusikaelus. Ja et jaanuari esimeste päevadega — traditsioonilist uusaastakontserti seoksin veel aastalõpu muusikalise kulminatsiooniga — murraks nagu sisse argipäev; tasapisi ja üsna vaevaliselt tuleb hakata roidunud tundekeeli uuesti pingestama, tõeliseks muusikaelamuseks häälestama.

Nii selgi kuul, millesse muidugi mahus nii mõnigi kena muusikaõhtu: ootuspärane, nagu Andrei Boreiko juhatatud ERSO-kava ja nagunii harilikust südamlikumad sünnipäevakontserdid (Ludmilla Dombrovskaja ja Tallinna klaveriduo, kahjuks lükkub Eduard Oja 90. sünniaastapäeva tähistamine kevadesse) või ootamatum, nagu EMA-s Neeme Punderi juhendatud vanamuusika interpretatsioonikursuse stiilselt väljapeetud ja viimistletud kava. Ja kui jaanuaris sündiski meie muusikaelus vähem kui mõnel helgemal kuul, jääb toimumustki üht-teist ülekohtuselt märkimata — ju tõmbavad muusikast kirjutajad samuti hinge.

Kuid nii see ei jää. Esmaspäeval astub tulevikusillale (õieti tegi seda Tartus juba 24. I) Lauri Väinmaa, et kolm kuud hoida uue muusika austajaid erksana meie sajandi klaverimuusika tähtteoste juures. Nagu ikka, jätkab selleski veebruaris oma nüüdismuusikapäevi Schönbergi ühing, sedapuhku Tartus ja keskendatuna Boulezile. Tallinnas aga märgivad küünlakuu algust juba kuuendat korda rahvusvahelised barokipäevad, ikka Andres Mustoni kunstilisel juhtimisel ja innustusel.

Ning juba nädala pärast taasesietendub Estonia Teatris (maailmaesiettekanne oli samas 2. VII 1976) Eino Tambergi ooper "Cyrano de Bergerac". Seda viimast ootab siinkirjutaja ehk kõige kärsitumalt — juba nõrkusest Rostand'i särava värsi ja Tambergi kauni muusika vastu. Cyranol on eesti teatris õnne olnud — kirkana püsid meeles nii Ants Eskola kui Roman Baskin selles osas ja nende kõrval võrdväärseks (põlegi nii igapäevane, et muusikateatri- ja draamarolle vabalt võrrelda saab) Teo Maiste jutuksoleva ooperi esmalavastusest. Hiilgav! Nüüd tuleb ta taas, kaks kümnendit küpsemana. Missugusena? Maiste lavapartnerid on seekord enamasti paar põlvkonda nooremad, meistri kogemused ansambelis noorte värskuse ja sarmiga avavad tõenäoliselt uue mängumaa. Pealegi toob see, eesti ooperiklassika

Cyranol de Bergerac tõenäoliselt viimastööna siinkirjutaja ehk kõige kärsitumalt — juba nõrkusest Rostand'i särava värsi ja Tambergi kauni muusika vastu. Cyranol on eesti teatris õnne olnud — kirkana püsivad meeles nii Ants Eskola kui Roman Baskin selles osas ja nende kõrval võrdväärsena (põlegi nii igapäevane, et muusikateatri- ja draamarolle vabalt võrrelda saab) Teo Maiste jutuksoleva ooperi esmalavastusest. Hiilgav! Nüüd tuleb ta taas, kaks kümnendit küpsemana. Missuguse-na? Maiste lavapartnerid on seekord enamasti paar põlvkonda nooremad, meistri kogemused ansamblis noorte värskuse ja sarmiga avavad tõenäoliselt uue mängu-maa. Pealegi toob see, eesti ooperiklassika üks eredamaid lehekülgi, lõpuks muusikateatrisse Mikk Mikiveri, küll muusikatundliku mehe, ent ikkagi draamalavastaja, kelle pilk kindlasti ei salli ooperlikke stampe.

Selle lavastusega pidi kaasnema veel üks põnevus — prantsuse dirigent. See olnuks vist esimene kord, kui nii kaugel ja suure kultuuri esindaja satub kokku eesti algupärandiga. Tõepoolest huvitav, millisena meie teos niisuguses interpretatsioonis paistnuks! Ent praegu takerduvad paljudki plaanid raha taha, küllap seegi. Ja oma tõde on ka Estonia Teatri aastalõpu pressikonverentsil kõlama jäänus: kõige tähtsam põlegi tuua siia ükskõik mis hinnaga mõni välismaalane, vaid võimaldada kogu trupile maksimaalne rakendus. Loodetavasti veendume esietendusel, et "Cyranol" on estoonlyasi taas loomingulisele ergutanud.

TIINA MATTISEN